

Bydgoszcz. 01.03.2018

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Mirosławy Sidor pt. „Analiza epidemiologiczna retro i prospektywna działalności wybranego gabinetu fizjoterapeutycznego Centrum Zdrowia i Rehabilitacji na terenie pow. bialskiego woj. lubelskiego”

Placówki fizjoterapeutyczne mają swoją utrwaloną pozycję w polskim systemie ochrony zdrowia. Ich zadaniem jest „zapewnienie indywidualnego leczenia dobranego do potrzeb każdego pacjenta”, jak słusznie pisze we Wstępie Autorka rozprawy – mgr Mirosława Sidor (str.27). Placówki fizjoterapeutyczne muszą spełniać określone standardy – zarówno merytoryczne (poziom wiedzy i doświadczenie zawodowe kadry) jak i metodyczne (wyposażenie) oraz warunki lokalowe. Odrębne zagadnienie stanowią oczekiwania pacjentów, poddawanych zabiegom w gabinetach fizjoterapeutycznych. Celem badań mgr Mirosławy Sidor jest „poznanie opinii oraz oczekiwań pacjentów, korzystających z zabiegów fizjoterapeutycznych”, na przykładzie analizy pracy dwóch gabinetów – miejskiego i wiejskiego (str.19). Podjęcie tego tematu jest zasadne, a uzyskane informacje mogą przyczynić się do poprawy warunków świadczenia zabiegów fizjoterapeutycznych, zgodnie z oczekiwaniami pacjentów.

Wstęp do rozprawy stanowi przegląd wiedzy na temat historii rozwoju fizjoterapii w Polsce i na świecie, kształcenia w zawodzie fizjoterapeuty, a także specyfiki funkcjonowania placówek fizjoterapeutycznych. Autorka rozprawy wykazała się dużą wiedzą, znajomością zarówno historii jak i realiów codziennego funkcjonowania placówek fizjoterapeutycznych. Bardzo interesujący jest podrozdział Wstępu pt. Idea fizjoterapii, omawiający poszczególne działy fizjoterapii. Autorka właściwie

umieściła w nim zadania współczesnej fizjoterapii, nie tylko leczącej, ale i wypełniającej istotne zadania profilaktyczne, zabezpieczające sprawność fizyczną człowieka. Wstęp napisany jest bardzo zręcznie, poprawnym, rzeczowym językiem. Autorka uniknęła rozwlekłości, podała dużo informacji w zwięzłym tekście, interesującym dla czytelnika.

Założenia i cel pracy przedstawione są równie rzeczowo i jasno. W poprzednim akapicie przedstawiłem swoje stanowisko uzasadniające celowość podjęcia badań.

Badaniem objęto ok. 500 osób w wieku powyżej 20 roku życia – pacjentów Centrum Zdrowia i Rehabilitacji w Białej Podlaskiej i w Centrum Zdrowia i Rehabilitacji w Sworach. Umożliwiło to porównanie oczekiwań pacjentów z ośrodka miejskiego i wiejskiego. W swoich badaniach Autorka wykorzystała autorski kwestionariusz ankiety, dane epidemiologiczne Lubelskiego Oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia, kwestionariusz WHOQOL-BREF (skrótowa wersja ankiety oceniającej jakość życia), kwestionariusz GSES (Skala Uogólnionej Własnej Skuteczności) oraz analizowała skierowania lekarskie na zabiegi fizjoterapeutyczne.

Metody zastosowane w pracy wymagają dobrego przygotowania do prowadzenia badań ankietowych oraz umiejętności statystycznego opracowania uzyskanych danych. Plan badań i wykorzystanie kwestionariuszy ankiet nie budzą wątpliwości. Pod względem metodycznym praca jest zaplanowana bardzo dobrze i gwarantuje uzyskanie wiarygodnych wyników.

Rozdział Wyniki napisany jest w sposób bardzo przejrzysty. Mgr M. Sidor przedstawiła uzyskane wyniki na 23 rycinach i w 3 tabelach. Spis tabel i rycin znajduje się na końcu rozprawy, co ułatwia czytelnikowi powracanie do niektórych fragmentów rozprawy. Ryciny są przygotowane starannie, czytelnie, bardzo dobrze omówione i opisane.

Interesująca jest obserwacja wskazująca, kto głównie korzysta z zabiegów fizjoterapeutycznych: są to przede wszystkim kobiety po 60 roku życia. Okres oczekiwania na rehabilitację wskazuje, że zapotrzebowanie na zabiegi jest większe niż możliwości oferowane przez funkcjonujące placówki. Ten problem należy rozważyć w kontekście sytuacji demograficznej – starzejące się społeczeństwo wymaga większej opieki, co zresztą Autorka rozprawy podobnie interpretuje. Badania wykazały również, że pacjenci dużą wagę przywiązują do jakości sprzętu, stosowanego w placówkach fizjoterapeutycznych, co prawdopodobnie należy wiązać z rosnącym dostępem do udogodnień technicznych we wszystkich dziedzinach życia. Pacjenci zwracają uwagę na estetykę wnętrza. Pacjenci oczekują ustąpienia lub osłabienia dolegliwości bólowych oraz poprawy samopoczucia i ogólnej sprawności fizycznej. Jest to zgodne z profilem pacjentów najczęściej korzystających z zabiegów w gabinetach fizjoterapeutycznych – są to przede wszystkim pacjenci z chorobami kręgosłupa i urazami kostno-stawowymi.

Dyskusja pracy świadczy o dużej erudycji Autorki, dobrej znajomości faktów i umiejętności logicznego wnioskowania. Napisana jest poprawnie, przy wykorzystaniu bogatego piśmiennictwa. Rzadko spotyka się tak dojrzałą dyskusję w rozprawie doktorskiej, co pewnie po części jest również wynikiem pracy Promotora rozprawy.

Mgr M. Sidor sformułowała 9 wniosków po omówieniu swoich wyników. Wskazują one jednoznacznie, że samoocena pacjentów maleje wraz z wiekiem i pogarszającą się sprawnością i że ten proces szybciej postępuje w badanej społeczności wiejskiej. Mieszkańcy wsi mają też trudniejszy dostęp do zabiegów w gabinetach specjalistycznych i rzadziej z nich korzystają. Tak dobrze udokumentowane wnioski powinny dotrzeć do osób kształtujących i kontrolujących politykę zdrowotną. Przy tak dobrym przeprowadzeniu i opracowaniu ankiet wyniki mają dużą wartość praktyczną i społeczną

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

Wydział Nauk o Zdrowiu
Collegium Medicum w Bydgoszczy

i zwracają uwagę na potrzeby w zakresie opieki fizjoterapeutycznej w różnych środowiskach starzejącego się społeczeństwa.

Z obowiązku recenzenta zwracam uwagę na drobne niedociągnięcia interpunkcyjne i potrzebę zamiany określenia „ilość” na „liczba” w przypadku analizowania grup pacjentów. Uwaga ta nie zmniejsza w niczym wartości pracy, przy ogólnie bardzo dobrym i czytelnym opisie.

Podsumowując powyższe uwagi, wnoszę do Wysokiej Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku o dopuszczenie mgr Mirosławy Sidor do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

KIEROWNIK
Katedry Higieny, Epidemiologii i Ergonomii

prof. dr hab. Jacek J. Krawiec